

mon
tes
sori

nederlandse
montessori
vereniging

BEGRIJPT DE INSPECTIE ONS ONDERWIJS WEL?

Montessoribasisscholen en de Onderwijsinspectie

Koert Capel,
in samenwerking met het NMV Netwerk 0-12
© NMV, 2024

Voorwoord

Voor u ligt een stuk over een belangrijke, moedige vraag van ons Netwerk 0-12. En een hoopvol antwoord daarop over de positieve rol die de inspectie kan spelen voor ons montessorionderwijs. Sterk onderwijs binnen de door de maatschappij aan ons gestelde kaders. Dus: vrijheid in gebondenheid; ik kan en wil het niet anders zien.

Het gaat hier om dat prachtige, ooit door Hannah Arendt geïntroduceerde begrip, 'moeilijke vrijheid': in vrijheid ervoor kiezen om je te laten begrenzen door de ander. De ander die in ons gelooft en die ons meer dan waar ook ter wereld als montessorianen ruimte geeft om er te zijn voor alle Nederlandse kinderen en jongeren.

Ook wijzelf als vereniging, stellen kaders aan onze eigen montessorischolen, -opvang en -opleidingen. Het zichtbaar maken van de kwaliteit en effectiviteit van al ons betekenisvolle werk is op dit moment een sterke beweging in alle netwerken van onze vereniging.

Ook daarom is de vergelijking in dit stuk tussen datgene wat de inspectie van ons vraagt en datgene wat wij van de leerlingen verwachten en vragen zo interessant.

Doe er je voordeel mee en blijf zoeken naar waar we kunnen ontwikkelen, waar we kunnen verbinden, waar we elkaar kunnen ondersteunen en waar we dat alles kunnen borgen.

San van Donselaar
Voorzitter NMV
November 2024

Het Netwerk 0-12 faciliteert ontwikkeling en ondersteuning zodat er aansluiting is bij nieuwe ontwikkelingen en inzichten, zodat er goede opvang en goed onderwijs vanuit de principes van Maria Montessori wordt verzorgd, zodat kinderen zich blijven ontwikkelen als wereldburgers.

Als netwerkorganisatie zien wij het als onze taak om een brug te slaan tussen de praktijk en de ontwikkelingen die invloed hebben op onderwijs en opvang. Via het werkveld en onze regiobijeenkomsten ontvingen we signalen dat er behoefte is aan meer informatie over het inspectiebezoek dat voor veel montessorischolen op de agenda staat.

Deze *white paper* biedt praktische handvatten voor een succesvolle voorbereiding op inspectiebezoeken, zonder concessies te doen aan de montessori visie. Het is geen kant-en-klare handleiding, maar een waardevolle bron van inzichten en suggesties, met als doel scholen te ondersteunen bij het autonoom vormgeven van hun eigen aanpak.

Irma Pieper
Voorzitter NMV Netwerk 0-12
Oktober 2024

Begrijpt de Inspectie ons onderwijs wel? Die vraag bereikt ons regelmatig. We zien directeuren en besturen er mee worstelen. Eigenlijk bedoelen ze: hoe moeten we als montessorischool omgaan met de Inspectie? Is ons onderwijs kwetsbaarder voor onvoldoendes ... of zelfs erger? Beladen vragen die raken aan onze onderwijsidentiteit. Maar we zien ook hoe die vragen vaak worden beïnvloed door beelden over de Inspectie die niet helpend zijn. Deze *white paper* kan jou eenvoudig, praktisch en effectief helpen om de Inspectie met zelfvertrouwen tegemoet te gaan.

WIE BEN JIJ?

Directeur van een éénpitter.

Dit komt bij montessorischolen best vaak voor. Waarschijnlijk heb je een ouderbestuur dat helemaal niets weet van inspectiezaken.

Directeur met een bestuur boven zich.

Misschien weet jij meer van montessori dan jouw bestuur en baart je dat soms zorgen. Zal het bestuur achter je blijven staan als de inspectie kritisch is?

Bestuurder van meerdere montessorischolen, of misschien maar van eentje tussen allerlei andersoortige. Leuk om zo'n school in je bestuur te hebben, maar ook een vreemde eend. Toch?

Directeur-bestuurder.

Dan heb je een zware dobber aan de Inspectie, want je staat ze in beide rollen te woord. Goede kans dat je ook een ouderbestuur hebt dat weinig van de inspectie weet.

Beleidsmedewerker met portefeuille 'onderwijs en kwaliteit' of zoiets. Scholen uit het hele bestuur kijken naar jou: "Zeg jij maar hoe we de Inspectie tevreden houden!"

Lid van een toezichthoudend bestuur of een Raad van Toezicht. De onderwijsinspectie zegt jou inhoudelijk misschien helemaal niks. Maar het baart je zorgen. Je wilt geen onvoldoendes!

Leerkracht of onderwijsassistent. Je krijgt de Inspectie misschien op visite. Iedereen doet er behoorlijk zenuwachtig over en jij wordt het bijgevolg ook.

Bovenal ben je waarschijnlijk een liefhebber van montessorionderwijs. Dat is wat ons bindt: een diepgaande overtuiging dat wat Maria Montessori al een eeuw geleden beschreef het ultieme uitgangspunt is voor goed onderwijs en goede opvoeding. Een uniform, integraal concept dat op principes is gebaseerd. "Dat moet en kan niet bedreigd worden door steeds meer standaardregels van onderwijsinspecteurs die onze passie niet kennen of niet delen!" Althans, zo voelt dat dan.

Herkenbaar? Dan is deze publicatie voor jou bedoeld.

DEZE WHITE PAPER

Dit is geen handboek met richtlijnen over hoe je je voorbereidt op inspectiebezoek. Het is geen checklist en ook geen wetenschappelijke publicatie. Het is een handreiking om je te helpen je beeld te vormen over wie de inspectie is en hoe die in relatie staat tot montessorionderwijs. Een aanmoediging om jouw rol met zelfvertrouwen op te pakken en je geen oneigenlijke zorgen te maken over een naderend inspectiebezoek. En een handvat om het inspectiebezoek op een andere manier te kunnen voorbereiden dan je misschien dacht.

Dat betekent ook dat deze publicatie een aantal dingen niét heeft. Je vindt hier geen stap-voor-stap toelichting op het huidige toezichtkader, want bij de eerstvolgende update zou deze publicatie dan achterhaald zijn. Je vindt hier wel tips over omgaan met de inspectie, maar geen letterlijke instructies. Een inspectiebezoek is geen elegante dans met precies uitgedachte pasjes. Het kennen en begrijpen van de Inspectie is veel effectiever.

HOE BEREID JE JE VOOR OP BEZOEK VAN DE INSPECTIE?

Eerst een andere vraag. Waaróm bereid je je voor op bezoek van de Inspectie? Waar ben je onzeker over? Wat wil je voorbereid hebben voor hun komst? Wat zou er anders misgaan, denk je? Zou jullie dagelijkse praktijk niet goed genoeg zijn?

Jezelf zulke vragen durven stellen kan heel helpend zijn. Vind ik Inspectiebezoek spannend? Ben ik een beetje extra alert of lig ik nachten wakker? Wat verwacht ik van inspecteurs? Weten zij alles van onderwijs, behalve van montessorionderwijs? Zullen ze niets begrijpen van wat ze aantreffen? Wat doet de termen 'voldoende' of 'onvoldoende' met mij? En met mijn bestuur? Ken ik de rol van de Inspectie echt, of heb ik daarover alleen enge verhalen gehoord? Gaat de Inspectie slechte praktijken aantreffen als ik me niet voorbereid?

MOET JE LATEN ZIEN HOE GOED HET GAAT?

Niets is zo interessant voor een inspecteur als een school die laat zien dat alles 'op groen staat'. Zulke scholen bestaan namelijk nagenoeg niet. Zo'n school verdraait de werkelijkheid bewust, of is onkundig over wat goede kwaliteit is, of heeft zijn eigen kwaliteit nooit echt geanalyseerd en geëvalueerd. Met 'alles op groen' wek je dus al vlug de indruk dat je kwaliteit juist níét in orde is. Het vak van de Inspecteur is om daar doorheen te prikken. Jezelf te positief profileren kan zo tot hele nare en teleurstellende gesprekken leiden. Vaak zijn dat de slechte herinneringen die je collega's hebben aan het bezoek van de inspectie. Eén van de belangrijkste boodschappen van deze publicatie is dan ook: wees eerlijk, wees transparant. Laat zien wat er niet goed lukt, en dat je dat wéét.

WIE IS DE INSPECTIE?

Het is zinnig om een paar dingen te weten over de Inspectie, want die term roept vaak allerlei misverstanden op. "Dat moet van de Inspectie" zegt men dan, of erger nog: "Dat moet vóór de Inspectie". Alsof je sommige dingen alleen maar hoeft te doen als de inspectie langs komt. Vaak is ook het beeld dat het steeds maar erger wordt met de Inspectie. De eisen waar je tegenwoordig aan moet voldoen maken het school-zijn lastig. Dat is het beeld.

Maar de Inspectie van het Onderwijs bestaat al sinds 1809. De Inspectie valt onder het Ministerie van OCW en houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Die kwaliteit is dus gedefinieerd door het ministerie, niet door de Inspectie zelf. De Inspectie komt slechts controleren of het ook zo gebeurt.

Over hun bevindingen schrijven ze jaarlijks een lijvig stuk, de Staat van het Onderwijs. En natuurlijk, daar zitten mensen met veel ervaring en visie op onderwijs, dus hun invloed in de onderwijsontwikkeling is groot en belangrijk. De verhouding tussen ministerie en Inspectie is overigens al decennia reden voor onderling gekissebis, zodat de rol van de Inspectie in de loop van de jaren ook wel eens wat verschuift.

De Inspectie is in veel opzichten ook een gewone organisatie. Ze worstelen net als jij met personeels tekorten. En ook zij hebben te maken met ziekteverzuim en met medewerkers die niet allemaal op hetzelfde niveau functioneren. Ze hebben tijdgebrek en geldgebrek en een hoge werkdruk en een overheid die telkens nieuwe eisen aan hen stelt. Ze herkennen de problematiek van een schooldirecteur of bestuurder in die zin maar al te goed!

Last but not least bestaat de Inspectie voor een belangrijk deel uit voormalige leerkrachten, directeuren en bestuurders. Dat zijn collega's die tot voor kort zélf nog met hun teams worstelden met allerlei eisen en kaders. Zij hebben bij hun overgang naar de Inspectie niet ineens toegang gekregen tot het "Grote Boek met Alle Wijsheid van Goed Onderwijs". Dat heeft de Inspectie niet. Het zou zelfs kwalijk zijn als de Inspectie precies zou weten hoe goed onderwijs moet worden ingericht, maar dit niet zou delen met het onderwijsveld. Ze hebben dus niet de wijsheid in pacht als het gaat om de algemene invulling van onderwijs; ook niet van montessorionderwijs.

Het zijn wel mensen met een grote belangstelling voor onderwijs en met veel deskundigheid op het gebied van onderwijskwaliteit, financiën, juridische zaken, bestuur. Mensen met een passie voor onderwijs die 's ochtends de deur uit gaan in de hoop vandaag weer een leuke school tegen te komen die ook nog deugt. Hun visie kan ánders zijn dan die van jou, maar dat kan vooral een boeiend gesprek opleveren. Ze komen hun persoonlijke visie niet opdringen. Waarvoor komt de Inspectie dan wel?

Wat komt de Inspectie doen?

De Inspectie bezoekt het bestuur en één of meer bijbehorende scholen. Ben je directeur-bestuurder van een éénpitter? Dan ben je het bestuur én de directie en krijg je ze dus twee keer op bezoek!

Je zou het uitgangspunt waarmee de Inspectie de school bezoekt kunnen samenvatten in bijvoorbeeld de volgende vraag: "Is dit bestuur in staat zelf tekortkomingen te signaleren en daar adequaat op in te grijpen?" De eindverantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit ligt immers bij het bestuur. Dat moet eerst aan de Inspectie laten zien op welke manier ze die eindverantwoordelijkheid waarmaken. Daarna onderzoekt de Inspectie op de scholen of het in de praktijk inderdaad zo werkt. Als dat allemaal klopt, durft de Inspectie erop te vertrouwen dat er de komende vier jaar geen nieuw onderzoek nodig is, want het bestuur heeft de kwaliteit zelf goed in de vingers.

Is het bestuur daartoe in staat? Nee. Niet zonder meer. In een éénpitter is het nog goed te doen. Bestuurder en directeur zijn dan vaak dezelfde persoon. Meestal is er maar één gebouw en één team. Maar een bestuurder van 45 scholen kan natuurlijk nooit persoonlijk zicht houden op de kwaliteit van elke school. Daar moet het bestuur dus een eigen systeem voor inrichten dat die informatie voor de bestuurder inzichtelijk maakt. En heel eerlijk, de directeuren van éénpitters weten maar al te goed dat je in de hectiek van de dagelijkse drukte óók gewoon een systematische aanpak nodig hebt voor je kwaliteit, omdat rustig evalueren en analyseren er nooit van komt.

Eigenlijk stelt een bestuurder zichzelf diezelfde vraag en kan iedereen in de organisatie zichzelf die vraag op zijn niveau stellen: "Is deze directeur in staat zelf tekortkomingen te signaleren en daar adequaat op in te grijpen?" - "Is de kwaliteitscoördinator in staat om..." - "Is de leerkracht in staat om..." - "Is de onderwijsassistent in staat om tekortkomingen zelf te signaleren en daar adequaat op in te grijpen?"

Elke betrokkene heeft op zijn eigen terrein die verantwoordelijkheid. De ene met volgsystemen, de andere met enquêtes en audits, de volgende met evaluaties. Als alles goed in elkaar grijpt, is de hele organisatie in beeld en heeft uiteindelijk iedereen, dus ook het bestuur, voldoende in handen om te zeggen: "Ja, wij hebben de kwaliteit in beeld."

Maar eigenlijk is dat gewoon een basishouding van professionaliteit: iedere dag nadenken wat je vandaag goed deed en wat je morgen toch weer beter wilt doen. Het is een basishouding die we in het montessorionderwijs ook aan onze kinderen aanleren en die de basis vormt van leergedrag. Dat leergedrag mag elke dag zichtbaar zijn in de hele organisatie.

AANTONEN WAT JE BEREIKT

Dat we ons (montessori-)onderwijs kunnen aanbieden is uitsluitend mogelijk door de grote sommen geld die de Overheid aan onze scholen geeft. Dat wordt door teams en ouders wel eens vergeten. Ongeveer 98% van jouw schoolinkomsten is afkomstig uit 'Den Haag' en het overgrote deel daarvan is ons salaris.

Niet raar dus dat de Overheid daar wel een aantal voorwaarden bij stelt. Het is prima dat wij onderwijs willen aanbieden. Het maakt de Overheid niet uit of we dat klassikaal, protestants, islamitisch of volgens montessori-aanpak willen doen. Die vrijheid is er. Maar elke variant moet voldoen aan dezelfde basisvoorwaarden en tot hetzelfde eindresultaat leiden. Ouders kunnen ervan op aan dat hun kind in elke onderwijsvorm uiteindelijk een redelijk vergelijkbaar resultaat haalt op een aantal vastgestelde onderdelen. Juist dat maakt dat ze in vrijheid kunnen kiezen zonder dat ze hoeven te vrezen dat hun keuze de kansen van hun kind verkleint.

De Overheid monitort daarom ook goed of scholen dat resultaat echt wel halen. En af en toe controleren ze dat ook in de praktijk, met een aangekondigd of onverwacht bezoek. Zo beschouwd is daar niets vreemds aan. Ze komen niet met een ideologie, ze komen niet met de wijsheid in pacht, maar ze komen in de eerste plaats namens een 'betalende opdrachtgever' (de Overheid), die wil weten of zijn geld opbrengt wat de bedoeling is.

Als we verder doordenken, dan zou je kunnen zeggen dat de Overheid helemaal geen geld heeft, maar slechts het geld herverdeelt dat we zelf hebben ingebracht: onze belastingen. Wat jij in je school doet, wordt uiteindelijk door je buurman en je schoonmoeder betaald. Vandaar dat scholen hun aanpak aan de hele maatschappij moeten kunnen uitleggen, in een schoolgids, een schoolplan en een Jaarverslag. En aan de Inspectie. De Inspectie komt namens de maatschappij!

Effect op de leerling

Waarom is er toezicht op de onderwijskwaliteit? Wat is de bedoeling van de focus op onderwijskwaliteit? Het belangrijkste is dat zichtbaar wordt dat jullie acties, metingen, analyse en verbeterpogingen leiden tot een positief effect op elke individuele leerling. Eigenlijk zou alles wat we binnen en buiten de klas doen, besluiten, bekostigen of bestellen bedoeld moeten zijn om uiteindelijk een positief effect op de leerling te hebben. Daarom zie je in inspectie-verslagen soms de tip aan scholen staan om dat ook letterlijk bij elke doelstelling te benoemen.

Het montessorionderwijs biedt heel veel randvoorwaarden en werkwijzen die sterk zijn gericht op het bereiken van positieve effecten bij individuele leerlingen! Het is een kracht waarvan we ons misschien niet eens heel bewust zijn. Hij spreekt voor ons vanzelf. Maar voor een buitenstaander niet. We moeten het daarom ook bewust aanwijzen.

Een belangrijke indicator van het effect op leerlingen is de doorstroomtoets. Maar dan is het wel te laat. Er is daarna niets meer om bij te stellen of te verbeteren. Dat maakt kwaliteitszorg voor het onderwijs zo belangrijk. Kwaliteitszorg beoogt dat je al ruim van tevoren, regelmatig en systematisch, kunt benoemen én onderzoeken welk effect jullie montessori-acties op de leerling zouden moeten hebben. Zet dat er ook gerust bij in je Jaarplan. Vermeld niet alleen doelen en acties, maar schrijf erbij: welk effect moet eigenlijk zichtbaar worden bij de leerlingen? Wat moet er in hen veranderd zijn als deze doelstelling is behaald?

Een leuke oefening is om jezelf als school voor te nemen om een maand lang bij elke beslissing te benoemen welk effect die heeft op de leerlingen – maar dan ook echt bij elke, op elk niveau. Dat levert vaak verrassende inzichten op.

Waarvoor dient onderwijs?

Deze vraag houdt ons al eeuwen bezig en is veel te complex voor deze publicatie! Maar de Inspectie heeft opmerkelijk genoeg maar twee verwachtingen over het basisonderwijs geformuleerd:

- Het bereidt voor op het vervolgonderwijs.
- Het bereidt voor op de samenleving.

Natuurlijk vindt ook de Inspecteur dat onderwijs nog véél meer bedoelingen heeft, maar die zijn niet van belang voor het inspectietoezicht. Dat is de vrijheid van de school of het schoolbestuur.

Maar ook deze twee uitgangspunten bieden al heel wat redenen om ons onderwijs te overdenken. Wat is dat vervolgonderwijs in onze situatie? Gaan onze kinderen naar montessori-VO of soortgelijk vernieuwingsonderwijs? Of gaan ze naar reguliere middelbare scholen? Wat betekent dat voor ons onderwijs? Welke balans moeten we zoeken tussen onze montessoriaanse aanpak van taal en rekenen en de vorm die ze er ná de basisschool aan moeten kunnen geven? En die samenleving, welke elementen bevat die in de context van onze kinderen? Is de samenleving ons dorp, is het de wereld van nu of die van hun volwassen leven, is het de reële of ook de virtuele samenleving?

WAARDERINGSKADER, TOEZICHTKADER, ONDERZOEKSKADER...

De Inspectie improviseert zo'n bezoek niet. Natuurlijk legt de ene inspecteur andere accenten dan de andere, maar de kern van het bezoek is altijd hetzelfde. Dat wordt gegarandeerd door een vaststaand kader. Dat maakt van tevoren aan alle betrokken partijen duidelijk wat het onderzoeksdoel is en wat de criteria zijn. Dat kader staat voor jaren vast en is gepubliceerd op de website van de Inspectie. Net als bij examens kun je dus alvast inzien welke beoordelingscriteria je te verwachten hebt. Slim dus om die alvast op te zoeken!

Zo'n kader geeft houvast, maar de Inspectie kan het ook regelmatig bijstellen. Als er bijvoorbeeld nieuwe inzichten over het belang van rekenonderwijs zijn, of er is de wens om meer grip te krijgen op financiële overwegingen van besturen, dan wordt dat in een nieuw kader verwerkt. Als we op details van zulke kaders in

zouden gaan, zou deze publicatie dus snel verouderd zijn. Daarom doen we dat niet en bespreken we vooral de manier waarop je naar zo'n kader kunt kijken.

ONDERZOEKSTHEMA'S VAN DE INSPECTIE

Hoewel de details van het kader van de Inspectie van tijd tot tijd aangepast worden, kun je aardig inschatten welke thema's er altijd wel in zo'n kader aanwezig zullen blijven.

Bijvoorbeeld over het onderwijs zelf:

- Of de doelstellingen van onderwijs worden behaald.
- Hoe je die doelstellingen behaalt: het aanbod van je onderwijs.
- Hoe je ziet dát je die doelstellingen behaalt: het zicht op de ontwikkeling van je leerlingen en hun begeleiding.
- Hoe dat proces pedagogisch en didactisch vorm krijgt en of dat bij die leerlingen past.
- Of je daar voldoende tijd voor vrij maakt.
- Hoe je dat hele traject zorgvuldig afrondt en de kinderen begeleidt naar het juiste vervolgonderwijs.
- Of dat allemaal gebeurt in een veilige en fijne omgeving die uitnodigt tot leren en oefenen.
- Welke leerresultaten en maatschappelijke en sociale competenties de leerlingen behalen.

Maar ook over de context die nodig is om dat onderwijs te kunnen geven: de organisatie, het bestuur, het geld:

- Hoe kijken school en bestuur naar hun toekomst? (Visie, ambities en doelen)
- Hoe zorgen ze ervoor dat de kwaliteit van onderwijs geen verrassing is, maar een bewust streven?
- Hoe zorgen ze ervoor dat de hele school en het hele bestuur zich regelmatig afvragen wat er beter kan?
- Hoe zorgen ze ervoor dat ze dat aan de maatschappij kunnen uitleggen?
- En als je bestuurder bent: hoe kun je verantwoorden dat je het geld daartoe goed besteedt?

Niks raars aan toch? Soms verschuiven de accenten iets tussen deze thema's. De Inspectie komt vaak ook niet ál deze thema's onderzoeken, maar selecteert er een aantal. En vaak wordt een deel van de thema's ook aangewezen als cruciaal. Je mag er geen onvoldoende voor halen.

Tot slot hanteert de Inspectie soms eigen terminologie. Een thema heet bijvoorbeeld een standaard.

TRIGGERWOORDEN

Hoe meer tekst de Inspectie gebruikt om een standaard te beschrijven, hoe specifieker hun verwachting. Het is niet zo dat weinig tekst wijst op lagere verwachtingen, ze zijn alleen minder specifiek. Juist de kortste teksten zijn zeer doordacht. Elk woord heeft een eigen zeggingskracht. Je moet dus zorgvuldig lezen en afgewogen wat er nu eigenlijk staat. Tegelijkertijd geven juist die korte teksten de meeste ruimte voor montessori-eigen invulling.

Hoe lees je die teksten slim? Door goed te letten op ‘triggerwoorden’ die eenvoudig lijken, maar een wereld achter zich kunnen ontsluiten waar je overheen zou kunnen lezen. Door jezelf bij triggerwoorden zo veel mogelijk vragen te stellen, maak je voor jezelf steeds inzichtelijker wat de Inspectie zou kunnen vragen. Maar vooral: wat jij en je team zichzelf kunnen afvragen. Ook als er helemaal geen Inspectiebezoek aan komt.

Hieronder een paar voorbeelden. Ze komen uit een toezichtkader, maar als voorbeeld zijn ze algemeen bruikbaar. Ze zijn vooral bedoeld om je te helpen bij de manier waarop je kaders moet lezen.

TRIGGERWOORD	VOORBEELD EN TOELICHTING
IS	“Het aanbod van de school is afgestemd op de leerlingenpopulatie.” ‘Zijn’ is zelden zomaar een hulpwerkwoord. Het drukt uit dat iets in de school <i>werkelijk aanwijsbaar is als gangbare praktijk</i> . Ken je jouw populatie? Is jullie aanbod daar echt op afgestemd? En hoe zou je het woord ‘aanbod’ montessoriaans vertalen?
	“De cognitieve eindresultaten <i>liggen</i> op het niveau dat mag worden verwacht.” ‘Liggen’ is hier te lezen als vorm van ‘is’. Wat is dat niveau dan? Hoe heb je in beeld of de eindresultaten op dat niveau liggen? Hoe zorg je ervoor dat dat niveau bereikt wordt?
SYSTEMATISCH	“De school verzamelt vanaf binnenkomst <i>systematisch informatie</i> .” De school verzamelt dus niet ‘bij’ binnenkomst informatie, verzamelt niet ‘af en toe’ informatie of ‘heeft’ geen informatie. Systematisch betekent voortdurend, volgens een planmatig patroon van verzamelen, analyseren, evalueren en optimaliseren.
VERWACHTE	“De school <i>vergelijkt de informatie met de verwachte ontwikkeling van de leerling</i> .” Wiens verwachting wordt er bedoeld? Die van jullie, de ouders, de inspectie? De gemiddelde norm van de IEP-toets? Verwachten jullie onderling wel hetzelfde? Word het met elkaar eens welke verwachting jullie als uitgangspunt nemen. En...stel hoge verwachtingen aan de leerlingen!
POPULATIE/ DOELGROEP	<i>Het curriculum past bij de leerlingenpopulatie van de school.</i> Kennen jullie daadwerkelijk jullie leerlingenpopulatie? Hoe weet je anders wat je van hen kunt verwachten? De Inspectie bedoelt geen stereotypen: “Dit is een rijke buurt dus het taalniveau van onze populatie mag hoog worden verwacht.” Zo werkt het niet. Het is goud waard om echt te inventariseren hoe jouw school is samengesteld! Welke kinderen hebben specifieke zorg nodig? Wat voor zorg? Welke kinderen gingen naar de peuteropvang? Welke komen uit gebroken gezinnen? Hoeveel hebben een taalachterstand? Welke hebben een diagnose, een handicap, dyslexie ... en welke blijken in dit overzicht zo onopvallend dat we ze dreigen te vergeten?
DE SCHOOL	<i>De school plant de onderwijsactiviteiten weloverwogen over het schooljaar. De school heeft een veiligheidsbeleid beschreven dat bestaat uit een samenhangende set van maatregelen.</i> Waar de Inspectie ‘de school’ schrijft, wordt dus niet het bestuur bedoeld! Het bestuur heeft een eigen kader. Tegelijkertijd wordt alle ruimte gelaten voor wie dit in de school doet. Die vrijheid mag je nemen, maar spreek dit wel goed af, anders doet niemand het!

DE INSPECTIE EN MONTESSORIONDERWIJS

Montessorischolen zijn wel eens ongerust. Als een Inspecteur de school bezoekt, en hij kent het montessorionderwijs niet, dan zal hij ons verkeerd beoordelen en krijgen we onterecht een onvoldoende! Moeten de Inspecteurs niet eerst scholing of informatie krijgen over hoe montessorionderwijs werkt?

Maar dat is niet het juiste uitgangspunt. Onderwijs moet geen ongrijpbare toverformule zijn die alleen door ingewijden wordt begrepen. Montessori-onderwijs is erkend als onderwijs dat ‘zijn geld waard is’. Als wij dat onderwijs aan willen kunnen blijven bieden en daarvoor bekostigd willen worden, dan is het aan óns om aan te tonen dat het werkt en hoe het werkt. Wij moeten de transparantie bieden om aan te tonen dat we het resultaat halen dat aan alle onderwijs in Nederland wordt gevraagd. Dat is *‘part of the deal’*.

Er zal heus wel eens een Inspecteur zijn die het niks vindt. Die ‘uit het raam starende kinderen’ als verlies van effectiviteit ziet, of vooral chaos herkent. Omgekeerd zijn ze er ook: Inspecteurs die verrast zijn door wat ze op een montessorischool zien en een leuke dag hebben. Er is nog nooit een school gesloten omdat kinderen uit het raam staarden of niet allemaal hetzelfde deden.

De Inspectie komt beoordelen of je onderwijs leidt tot de minimale resultaten. Jouw onderwijs komt voort uit jullie visie en het kan dus zeker zo zijn dat die visie flink aan de tand wordt gevoeld. Maar is montessori een visie, of meer een identiteit? Denk daar maar eens over na. Zeggen jouw collega’s dat ze in al hun vezels denken als montessori? Dat het concept zo goed past bij wie ze zijn als mens? Bepaalt montessori hoe jullie doen, of misschien zelfs wie jullie zijn? Is montessori alleen vindbaar in je klas, of eigenlijk ook in je HRM? Geef jij directief leiding, of ‘help jij je team het zelf te doen’? Is elke collega en elke ouder voor jou een individu waarin je je wilt verdiepen om hen het juiste aan te reiken? En jullie inclusief onderwijs, de ICT-inzet, de gesprekkencyclus, de bestedingen... zie je daarin niet dezelfde kerngedachten terug?

Iets dat zo diep in je school verankerd zit, dat wordt echt niet bedreigd door een Inspectiebezoek. Sterker nog: dat wil de Inspectie helemaal niet. Een christelijke school moet niet openbaar worden als de onderwijsresultaten tegenvallen en een montessorischool niet regulier. Sterker nog, de inspectie zal juist beoordelen hoe stevig jouw montessoripraktijk is. Willen jullie een montessorischool zijn? Prima, maar gá er dan voor. Ook als de Inspectie kritisch is verwachten ze van jou een montessori-antwoord.

INSPECTIETERMEN EN MONTESSORITERMEN

Om het kader niet onleesbaar dik te maken, schrijft de Inspectie in algemene termen. Dat het bij montessorionderwijs net even anders werkt staat er dus niet in. Inspectiekaders moet je in dat opzicht niet letterlijk lezen, maar ‘naar de geest’. Wat wordt er mee bedoeld in een reguliere school, en hoe kunnen we dat plausibel vertalen naar onze montessorischool? Een paar voorbeelden.

Aanbod – Uit veel Inspectieteksten kun je opmaken dat bij ‘aanbod’ gedacht wordt aan een handeling waarin iemand van de school het voortouw heeft genomen, zoals een klassikale les bij het digibord. Dat is in de meeste scholen de realiteit. Bij ons is het aanbod vaak passief, of beperkt actief. Maar het blijft aanbod, en het komt vaak voort uit beredenering, observatie en veel kennis. Onze open kasten zijn aanbod en onze uitleg over een onderzoeksplan ook. Dat het de leerling is die het initiatief neemt om dat aanbod te ontvangen maakt niet uit.

Les(je) – Het woord ‘les’ lijkt een activiteit te suggereren waarbij één centrale figuur de kennis of vaardigheid over één vooraf bepaald thema aan een grote groep kinderen gaat zenden, zonder zich af te vragen of die groep daar belangstelling voor heeft en of elk individu eraan toe is. Dat beeld is zo sterk, dat montessori alleen van ‘lesje’ wil spreken als montessorileerkrachten iets ondernemen dat erop lijkt. Soms ontstaat er lichte paniek als in inspectie teksten toch het woord ‘les’ staat. Begrijpt de Inspectie dan niets van montessorionderwijs? Maar ‘les’ betekent in dit verband de pedagogische en didactische elementen die een leerkracht inzet om één of meerdere kinderen iets te leren. In ons geval: als die kinderen daarom vragen.

Programmering – In een reguliere school is het relatief makkelijk om te laten zien hoe je het onderwijsprogramma evenwichtig spreidt over de leerjaren, de lesweken en de lesdagen. Je maakt er schema’s van en de leerlingen moeten dat nu eenmaal volgen. Maar de bedoeling is vooral dat alle vereiste materie aan bod komt en dat dit gaat in een tempo dat de kinderen aankunnen. Als dat op andere manieren óók bereikt kan worden is dat prima. Als de school er maar zicht op houdt en het kan uitleggen. Een leerling mag best zelf zijn onderwijsweek plannen, maar hij kan niet eindverantwoordelijk zijn als dat niet goed uitpakt. En natuurlijk mag een leerling alvast moeilijker rekenwerk doen, als dat uiteindelijk maar niet ten koste gaat van iets anders. De kunst om over die individuele programmering te waken is aan ons.

Instructie – Je manier van het overdragen van kennis en vaardigheden. Dat kan zijn op verzoek van een leerling, aan een individu of een kleine groep, aan een grote groep of online, dat maakt niet uit. Het gaat om een moment waarop je een actieve rol neemt richting de kinderen.

Methode – Je manier van het overdragen van kennis en vaardigheden, met eventuele materialen daarbij. En: een zekere mate van gezamenlijke aanpak in je school die je van elkaar kent en ook uit kunt leggen. Een methode is niet per definitie een ingekochte reeks lesboeken of licenties van een erkende uitgever.

KOSMISCH ONDERWIJS

Het begrip ‘kosmisch onderwijs’ zien we in twee gedaantes terug in montessorischolen. Het vormt het fundament onder montessorionderwijs, dus je zou kunnen stellen dat alle onderwijs daardoor per definitie ‘kosmisch’ is. In veel scholen zien we ‘kosmisch’ echter ook terug als geprogrammeerd vak. Dat is begrijpelijk. Je wilt bijvoorbeeld duidelijk tijdstippen afspreken waarin je niet met rekenen en taal bezig bent. Of je wilt in de tijdverantwoording duidelijk tijd markeren voor kosmische thema’s.

Een kwetsbaarheid van ‘kosmisch’ als vak is, dat het ‘allesomvattend’ heet en daardoor al vlug de verzamelbak wordt van alles wat we niet specifiek kunnen benoemen. Kunst en cultuur? Dat doen we in Kosmisch! Digitale geletterdheid? Dat zit bij ons in Kosmisch! Burgerschap? Kosmisch! En inderdaad, kosmisch onderwijs biedt daarvoor veel aanknopingspunten en mogelijkheden, maar die moet je wel inzichtelijk maken.

Dat kan misschien niet tot op de letter nauwkeurig. Het ene kind wandelt een ander pad dan het andere, niet elk kind volgt dezelfde elementen. Maar omdat je van elk kind wel de individuele ontwikkeling moet aantonen, en dezelfde kansen moet bieden, is het essentieel dat er toch enig zicht is op wat er nu allemaal bij dat Kosmisch onderwijs hoort. En of het inderdaad wel de ladingen dekt die je dént dat het dekt.

AMBITIES EN MONTESSORI

De Inspectie beoordeelt of je school voldoet aan de minimale normen. Ze zijn echter ook zeer geïnteresseerd in wat een school méér doet dan het behalen van die minima. Scholen worden gestimuleerd om te tonen dat ze ambitieus zijn en zich inspannen om veel hogere resultaten te halen dan vereist. Dat is inspirerend voor jezelf en je team, maar bovenal goed voor de kinderen. In de huidige Inspectiekaders wordt specifiek ruimte gelaten voor het aangeven van eigen ambities. Tot enige tijd geleden was het zelfs mogelijk om als school een excellentie-predicaat te halen.

Montessorischolen hebben alles in zich om zich te profileren als ambitieuze scholen die boven de minimale normen uitstijgen. Kinderen worden er als individuen gezien met grote positieve effecten op hun persoonlijke begeleiding, de mate van passend-zijn van het onderwijs, de hoge verwachtingen die men van kinderen durft te hebben, het sterke pedagogische klimaat en de veiligheid. De leerkrachten zijn allemaal standaard breder opgeleid dan regulier pabo. Het onderwijs wordt daadwerkelijk toegespitst op ieder kind. De integratie tussen ‘vakken’ is sterk. En juist omdat het vervolgonderwijs niet altijd montessoriaans kan zijn, is er ruime aandacht voor een goede overgang naar VO. Tenminste, zo zou het kunnen zijn.

In potentie heeft montessorionderwijs dus van alles in zich om ver boven het minimum van de Inspectie uit te stijgen. Lees een Inspectiekader daarom ook eens heel anders. Niet met de vraag: zou ik wel voldoen aan deze normen? Maar met de vraag: van welk van deze normen kan ik de Inspectie laten zien dat wij er ver bovenuit stijgen?

MONTESSORI EN ZELFVERTROUWEN

Montessori is al ruim 100 jaar een gevestigde naam in Nederland. Vele bekende Nederlanders door de jaren heen hebben op montessorischolen gezeten. Montessorionderwijs is een fenomeen, een doordacht en zich al jaren bewijzend concept. Dat mag zelfvertrouwen geven. Het oordeel van een Inspecteur, een nieuw accent in het toezicht of verzwaring van kwaliteitsnormen betekenen echt niet ineens het einde van montessorionderwijs en ook niet de sluiting van jouw school.

Maar het omgekeerde mag ook niet. Inspecteurs mag je niet reduceren tot rechtlijnige denkers die alleen klassikaal onderwijs kennen en waarderen. Velen kennen alle denkbare andere vormen van onderwijs of ze zijn daar oprecht in geïnteresseerd. Anders hebben ze vervelend werk gekozen! Maar ze komen uiteindelijk voor de basisnormen waar iedere school in Nederland aan moet voldoen. Montessorischool-zijn onthefte je nergens van. Sterker nog, het is jouw taak om voortdurend te zorgen dat ons unieke onderwijs niet een excuus wordt, of een reden om in tradities te blijven hangen, oogkleppen op te hebben of je niet te ontwikkelen. Maria Montessori zei het zelf al: “Elke tijd vraagt om zijn eigen invulling.” We zullen ons dus moeten voegen naar de eigenaardigheden van deze tijd en tegelijkertijd mogen we zonder schroom montessorischool zijn.

INSPECTIEBEZOEK VOORBEREIDEN

Er kunnen allerlei redenen zijn waarom je je op een mogelijk inspectiebezoek wilt voorbereiden. Bijvoorbeeld omdat je toch wel benieuwd bent hoe je uit zo’n onderzoek zou komen. Of omdat je vreest dat je eigen blik te eenzijdig is. Of om na te gaan of je team over de diverse inspectiethema’s wel hetzelfde denkt en weet. Vaak helpt zo’n activiteit, waar je met je team of je MT aan deelneemt, enorm om neuzen te richten en beter op elkaar in te spelen.

Acties in die richting hoeven helemaal niet specifiek gekoppeld te zijn aan een inspectiebezoek. Het is ook gewoon nuttige informatie om je verder te ontwikkelen, of blinde vlekken te verhelpen. Vaak heb je voor zo'n actie externen nodig en ook dat is alleen maar positief. Het toont dat je niet blind vaart op eigen kennis maar dat je jezelf kritisch laat bevragen.

Een audit laten uitvoeren is een goed voorbeeld daarvan. Grotere besturen hebben soms een interne auditdienst. Er zijn ook besturen die met andere besturen audits uitwisselen. Een prima alternatief kan zijn om tussen montessorischolen onderling een korte uitwisseling van medewerkers te houden die elkaar bevragen over hun praktijk, of een externe deskundigen observaties of documentenonderzoeken te laten doen. Zulke uitwisselingen krijgen extra relevantie als je van tevoren afspreekt welk thema je wilt laten onderzoeken (bijvoorbeeld een inspectie-thema) en hoe je dat gerapporteerd wilt zien.

Er zijn ook diverse partijen die trainingen aanbieden, al of niet aan de hand van een softwarepakket, om daarmee stapsgewijs met het team de diverse inspectieaspecten langs te lopen. Een prima invulling voor een studiedag, die soms ook nog eens een visueel inzicht oplevert over de actuele stand van je school en de verbeterpunten.

Maar eigenlijk zijn deze acties helemaal niet gericht op het voorbereiden van inspectiebezoek, maar op het stimuleren van je kwaliteitsontwikkeling. Dat is veel beter. Zorg dat de Inspectie bijzaak blijft.

DE INSPECTIE WEET AL VEEL VAN JULLIE SCHOOL

De Inspectie bereidt zich grondig voor op een komst naar jullie school. Ze bestuderen de stukken die jullie zelf hebben geüpload naar het ISD, zoals je schoolgids en schoolplan. Ze bestuderen het Jaarverslag van je bestuur en beoordelen de resultaten van de doorstroomtoets. Ook staat in het algoritme-register van de Overheid de zogenaamde Prestatiemonitor van de Inspectie die al jouw bekende gegevens alvast doorrekent en beoordeelt.

De Inspectie neemt die informatie niet mee om jou er mee om je oren te slaan. Ze komen met een vraagteken. Ze zijn benieuwd naar het verhaal. Het ergste wat jou kan overkomen, is dat jij dat verhaal zelf niet kent. Dat ze met slechte resultaten komen die voor jou een verrassing zijn. Of nog erger: dat je die slechte resultaten wel kent, maar net doet alsof je dat niet weet. Dat is niet alleen zinloos, het staat ook heel onprofessioneel. Je zet jezelf voor schut. Doe het niet.

Er is maar één juiste houding. Zorg dat je zélf altijd weet hoe jouw school ervoor staat en kaart dat zelf aan. Laat zien hoe je tot je inzicht bent gekomen en wat je eraan doet, liefst met een (kort) plan van aanpak. Toon aan dat het snel resultaat zal hebben. Je kunt niet zeggen: "over twee jaar is de kwaliteit op orde," want dan accepteer je dat er nog twee jaar kinderen uit zullen stromen die geen goed onderwijs hebben gehad. Laat zien dat je in staat bent zelf tekortkomingen te signaleren en er adequaat op in te grijpen.

KENNISMAKING MET DE INSPECTEURS

Een Inspectiebezoek begint altijd met een aankondigingsbrief met voorsteldata, een voorstel voor een bezoekrooster en praktische informatie. Een belangrijke tip is om daar snel telefonisch contact over te leggen. Dat staat constructief en toont een open, bereidwillige houding. Vaak krijg je een medewerker aan de telefoon die ook kan helpen met het correct toesturen van documenten. Het is handig om elkaar dan alvast te leren kennen. Soms spreek je de inspecteur zelf en kun je al een hoop onzekerheid wegnemen in gesprek.

Bij het bezoek zelf is het op dit moment zo dat de school of het bestuur een halfuur de gelegenheid krijgen zich te presenteren. Krijg je dat aanbod niet, dan kun je daar allicht om vragen. Want zo'n moment is een unieke gelegenheid om zelf de regie te nemen en de Inspectie te presenteren welke ontwikkelingen je doormaakt én welke zorgen je hebt. Dat klinkt misschien ongemakkelijk. Zou je niet liever een mooi filmpje met promotie van je geweldige school laten zien? Nee, daar komt een Inspectie niet voor en het helpt ook niets. De Inspectie weet immers al heel veel van jou en wil die bevindingen met jou verkennen. Wat is er dan krachtiger dan dat jij daar mee begint, in plaats van zij? Terwijl zij na een lange reis of hotelovernachting acclimatiseren met een kopje koffie laat jij zien dat je precies in beeld hebt wat zij ook al hadden geconstateerd.

In plaats van verveeld een promotiefilmpje uit te zitten, gaat de Inspecteur steeds geïnteresseerder luisteren. Zeker, zij hadden ook al gezien dat het rekenniveau zorgen blijft baren. Dat zeg jij ook, dus dat hoeven ze alvast niet te introduceren straks. Je toont een overzicht van al je eerdere maatregelen. Je laat de evaluatie zien waaruit blijkt waarom die maatregelen niet hebben gewerkt. En terloops geef je de planning mee van de actie die jullie er onlangs onder begeleiding van een expert mee zijn gestart. Tja. Wat moet de Inspectie daar dan nog over vinden? Je hebt het in beeld en speelt er adequaat op in. En... je bent transparant en toont je kwaliteit.

Zo lanceer je het gesprek al direct op een totaal ander niveau dan het had kunnen zijn. Het begint niet meer de inspecteur die een opsomming van problemen geeft waarvoor hij jou ter verantwoording roept. Het begint niet met jouw *window dressing*. Het begint met een school die zich kwetsbaar op durft te stellen en de Inspectie deelgenoot durft te maken van zorgen waaraan al gewerkt wordt. Dat is juist heel krachtig!

WAT GEBEURT ER ALS JE EEN ONVOLDENDE KRIJGT?

Dan krijg je een herstelopdracht. Dat is alles. Als de inspectie later komt controleren of je die hebt uitgevoerd, moet de kwaliteit inmiddels natuurlijk wel op orde zijn. Maar anders is een onvoldoende eigenlijk niet meer dan een bijstelling. Een aandachtspunt dat jullie zelf niet hadden gezien, maar vanaf nu wel. Geen reden voor paniek, net zoals een voldoende trouwens geen reden is voor taart of felicitaties. Dan doe je gewoon wat je minimaal hoort te doen.

Metafoor - De APK-controleur complimenteert je met je leuke rode autootje. Niet het nieuwste model, maar het ziet er pico bello uit en doet het prima. Helaas moet hij de auto wel afkeuren, want de remlichten blijken kapot. Die zie je zelf niet zo snel, dus dat was je niet opgevallen. Wat nu? Klaag je dat je auto naar de sloop moet? Betwist je de deskundigheid van de APK-controleur? Of laat je nieuwe lampjes monteren en kijk je voortaan zelf of ze het nog doen? En wat vond de controleur ook alweer écht van je auto, ondanks de onvoldoende?

WAT JE ZEKER NIËT MOET DOEN

Wat je moet doen om je goed voor te bereiden op de Inspectie kan ook duidelijk worden uit het benoemen van de dingen die je zeker niët moet doen.

Nooit zomaar aanpassen!

De Inspectie is te gast op jouw school. Ze komen kijken naar jouw praktijk. Verander die dus niet omdat de Inspectie dat lijkt te vragen. Hun uitnodigingsbrief is een standaardbrief. Als ze om 9:00 uur een gymles willen zien terwijl jij die om 11:00 uur inroostert, zeg dat dan gewoon. Als ze een rekenles willen observeren terwijl jouw montessorischool geen rekenles geeft, bel dan op en bespreek een alternatief. Ga in geen geval iets doen wat je anders nooit doet. Dat is ontzettend verwarrend voor je collega's en je kinderen en dat zal direct merkbaar zijn. De Inspectie heeft er ook niets aan. Het is al helemaal geen voorbeeld van trots op jouw onderwijs. Durf te staan waar je voor staat en straal dat uit.

Nooit instuderen!

Ga nooit dingen inoefenen om tegen de Inspectie te zeggen. Train geen fictief Inspectie-bezoek met je team en leer geen teksten uit je hoofd. Jij weet toch hoe een leerling er uit ziet die een vraag probeert te beantwoorden, maar nauwelijks weet waar hij het over heeft? Zo zie jij er dan ook uit. Inspecteurs zien dat. Het staat ontzettend dom. Spreek uit jezelf, spreek uit je hart. Betrek je team altijd overal bij, zodat jullie allemaal hetzelfde weten, onderschrijven en voorleven. Iedereen kan dan gewoon oprecht uit zichzelf vertellen hoe het bij jullie toegaat. Dat geeft een hele krachtige indruk.

Nooit documenteren om te documenteren!

Documenten zijn de bewijzen dat praktijk bestaat. Het gaat om de praktijk. Notulen laten zien dát er een vergadering is geweest. Een ontwikkelplan laat zien door wie en hoe goed er is nagedacht en welke doelen er zijn gesteld. Maar het document is het gevolg. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld beleidsdocumenten of handboeken. Als zo'n document helpt om jullie praktijk in beeld te brengen en vast te houden, is dat prima. Maar dat betekent niet dat het schrijven van een beleidsstuk of handboek goede praktijk garandeert. Leidend is altijd: wat is het effect op het kind. Dat is wat er gebeurt. Vaak is het voor de school gewoon nuttig om dat ook op papier te hebben staan. En ja, natuurlijk is zo'n document dan misschien ook handig voor de Inspectie. In die volgorde dus.

Nooit met losse plannen komen!

De inspectie kijkt niet naar wat je van plan bent, maar naar wat er gebeurt. Een Jaarplan, een Plan van Aanpak of een Verbeterplan zeggen nog niets. Pas als je kunt laten zien dat ze (al) ergens toe geleid hebben, bijvoorbeeld omdat er al eerste resultaten zichtbaar van zijn, dan is zo'n plan een krachtig inzicht in hoe je de komende tijd verder zult werken. Als je dus een verbeterplan voor je rekenactiviteiten wilt laten zien, zorg dan dat dat al enige tijd actief is en er ook al eerste evaluaties van zijn geweest. Dat promoveert je plan op slag van 'wishful thinking' tot geloofwaardige weergave van de toekomst.

Nooit van je montessori-overtuiging afstappen!

Montessori is een doordacht, uitgekristalliseerd en nog steeds verder ontwikkelend onderwijs-concept. Soms komt dat niet goed uit de verf en krijgt een school een onvoldoende of wordt zwak bevonden. Soms kiezen montessorischolen er dan voor snel traditionele lesmethodes te bestellen en meer volgens regulier onderwijs te gaan werken. Doe dat nooit! Het is immers de ultieme bevestiging dat je éígenlijk niet in montessori gelooft en dat regulier onderwijs beter zou zijn. Het lijkt een verbetering omdat ieder kind ineens geforceerd door hetzelfde hoepeltje zal moeten springen, maar het is juist een enorme verarming. In het ergste geval zetten de afschrijvingskosten van al die methodes je ook nog eens voor jaren klem.

WAT NAUWELIJKS MOEITE KOST

Het wordt steeds makkelijker om zelf goed op de hoogte te blijven van wat de Inspectie wil, vindt en doet. De Inspectie maakt nieuwsbrieven, brengt publicaties uit en is op verschillend elektronische media vindbaar. Jezelf abonneren op de nieuwsbrief is gratis en eenvoudig. Periodiek krijg je een keurig overzicht van actuele belangrijke informatie die je kunt lezen wanneer het je past. Zit je op LinkedIn? Volg de Inspectie daar dan ook. Met één klik ben je verzekerd van regelmatige actuele inzichten en belangrijke berichten, maar ook van de reacties van jouw collega's daarop. Tot slot publiceert de Inspectie alle informatie die van belang is op de website. Het is nooit verkeerd om daar een keertje doorheen te scrollen. Misschien niet om alles te lezen, maar gewoon om te weten wát er eigenlijk staat en wáár het staat.

TOT SLOT

Met de Inspectie moet je rekening houden. Er is alle reden om alert te zijn en om een bezoek goed te overdenken. Maar deze *white paper* heeft hopelijk geholpen om beelden over de Inspectie te nuanceren. Je weet nu welke zorgen je je niet hoeft te maken en welke acties je beter kunt nalaten. Dat geeft ruimte in je agenda en in je hoofd. Je vervalt niet meer in reflexen, grijpt niet terug op ingekochte methodes en gaat ook niet meer in het wild documenteren, maar telkens overdenken: hoe gaan we hier in het montessorionderwijs mee om? Hoe leid ik mijn team vanuit onze montessori-identiteit, ook als het een keer kritisch of moeizaam is? Hoe zijn wij samen montessorischool? En herkent iedereen dat? Dan ziet de Inspectie dat ook.

**WEES MET ELKAAR
TROTS OP JULLIE
MONTESSORISCHOOL
EN LAAT HET ZIEN!**

*mon
tes
sori*

nederlandse
montessori
vereniging